

здоров'я населення та шум, водні ресурси, що зазначено у Звіті з ОВД. Доповідь представника суб'єкта господарювання супроводжувалась мультимедійною презентацією, що полегшує сприймання, розуміння планованої діяльності та її наслідків для довкілля та здоров'я населення.

При зверненні до громадськості було виявлено, що запитань, пропозицій чи зауважень немає. Тому організатор громадських слухань закрити громадські слухання, повідомляючи, що протокол і відеозапис громадських слухань будуть опубліковані в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля.

Таким чином, проаналізовані громадські слухання за справою Філії Кременецьке лісове господарство доводять формальний характер участі громадськості, її низьку активність, що ймовірно зумовлено відсутністю значних негативних впливів на довкілля при реалізації планованої діяльності, тому й зауважень до неї з боку громадськості не виникало.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Барна І. М. Громадськість на сторожі екологічної безпеки у процедурі оцінки впливу на довкілля. *Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції присвячена 25-річчю кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету (11-13 жовт. 2021 р., Хмельницький). Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 223-225.
2. Барна І. Оцінка впливу на довкілля: аналіз викликів воєнного стану. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія*. Тернопіль : Тайп, 2023. Вип. 1. (54). С. 233-240.
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (дата звернення 25.03.2024р.).
4. Громадські слухання від 26.09.2023, Філія «Кременецьке лісове господарство», 202353110738. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=jcr-VVc6IIw> (дата звернення 25.03.2024р.).
5. Довідник громадського активіста. URL : [http://dovidnyk.org.ua/index.php?option=com\\_content&view=article&id=51](http://dovidnyk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=51) (дата звернення 25.03.2024р.).

*Ірина КУЦА*

*Науковий керівник – доц. Ірина БАРНА*

### ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЇХ ПРОТОКОЛУ НА ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан завжди створює складні виклики, які виходять за межі військових дій та безпеки людини. Важливим фактором є потенційний вплив на навколишнє середовище та екосистеми. Воєнні конфлікти можуть призвести до серйозного забруднення повітря, води та ґрунту, руйнування екосистем і втрати біорізноманіття. У цьому контексті винятково важливим є проведення процедури оцінки впливу на довкілля щодо планованої діяльності, аби запобігти кризовим ситуаціям і станам у довкіллі [2]. Тим паче, дуже важливо організувати громадські слухання в процесі оцінки впливу на довкілля з боку господарських об'єктів, на яких громадськість брала б активну участь [1].

Громадські слухання є ефективним залученням громадян до процесу прийняття рішень та обговорення можливих наслідків діяльності для довкілля. Громадські слухання надають можливість громадськості, науковцям, організаціям та представникам влади стати вмотивованими учасниками процесу, спрямованого на недопущення до реалізації екологічно небезпечних проєктів планованої діяльності.

*Метою дослідження є проаналізувати громадські слухання з оцінки впливу на довкілля, проведені після 29.07.2024р.*

Під час воєнного стану в Україні громадські слухання з оцінки впливу на довкілля проводяться в режимі відеоконференції. Це передбачено Законом «Про оцінку впливу на довкілля», тобто змінами, які набули чинності 29.07. 2023 року [3].

З 31 липня в оголошенні про початок громадських слухань звіту з оцінки впливу на довкілля суб'єкт господарювання має надати наступну інформацію:

- інформацію про дату та час проведення громадських слухань;

- посилання для підключення до відеоконференції (таке посилання генерується відповідним компетентним органом – уповноваженим центральним чи уповноваженим територіальним) (рис. 1).

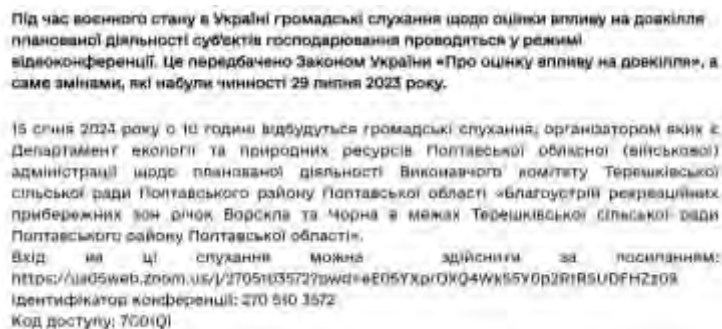


Рис 1. Приклад інформації про громадські слухання під час воєнного стану [3].

Реєстрація учасників за формою згідно з додатком 1 «Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля» (далі - Порядку) та реєстрація виступів учасників за формою згідно з додатком 2 Порядку під час проведення слухань у режимі відеоконференції не здійснюються.

Головуючий зобов'язаний надати учасникам відкритого засідання можливість викласти свої пропозиції та зауваження в усній формі за допомогою відеозв'язку або шляхом надсилання текстового повідомлення. Усі пропозиції та зауваження, подані в усній формі та надіслані текстовим повідомленням у чат відеоконференції, заносяться до протоколу відкритого засідання відповідно до пункту 21 цього Порядку [4].

Серед змін, які відбулися з початку повномасштабного російського вторгнення, є наступні. Якщо відеоконференція переривається з технічних причин і не може бути продовжена більш ніж за 60 хвилин, відкрите засідання в режимі відеоконференції вважається закритим. Кожен учасник відкритого засідання має право здійснювати аудіо-, відеозапис або веб-трансляцію відкритого засідання. ОВД планованої діяльності не повинна проводитися в зонах бойових дій або в населених пунктах, що перебувають під тимчасовою окупацією. Однак органи державної влади України можуть здійснювати свої повноваження за умови, що вони забезпечать проведення процедури відповідно до законодавства [4, 5].

Для встановлення особливостей процедури громадських слухань в процесі оцінки впливу на довкілля нами проаналізовано громадські слухання за наступними справами, розміщеними у Єдиному реєстрі ОВД:

1. щодо планованої діяльності № 202361210775;
2. щодо планованої діяльності № 5225.

На перших громадських слуханнях планованою діяльністю є видобування піску на Руднянському родовищі, що розташоване в Луцькому районі, Волинської області. Присутні: представник суб'єкта господарювання (співзасновник), організатор слухань – представник управління екології та природних ресурсів ВОВА, розробники звіту з ОВД. Відеозапис констатував, що громадськість не підключилася до відеоконференції. Громадські слухання проводилися у режимі відеоконференції згідно вимог. Останні також передбачають визнання громадських слухань без участі громадськості як таких що відбулися. Ця норма працювала і у мирний час, і у період воєнного стану.

Громадські слухання щодо планованої діяльності за № 5225 стосувались планованої діяльності, яка передбачала реконструкцію АЗС (автозаправної станції) з добудовою на мікрорайоні Стакор, 9, в смт Луків, Ковельський район, Волинська область. Присутні: організатор слухань – представник управління екології та природних ресурсів ОДА, головний спеціаліст відділу ОВД та стратегічної екологічної оцінки, представник суб'єкта господарювання, розробники звіту з ОВД та громадськість у кількості 2-х осіб. Громадські слухання проводилися у режимі відеоконференції. Представники громадськості задавали питання, які можна означити як уточнюючі. Зауважень від громадськості не прозвучало згідно відеозапису.

**Висновки:** результати громадських слухань щодо оцінки впливу на довкілля в умовах воєнного стану залишаються важливим етапом у формулюванні стратегій та рекомендацій для мінімізації негативного впливу планованої діяльності на довкілля, що дозволяє реалізувати мету ОВД. Громадські слухання включають детальний аналіз потенційних екологічних ризиків та загроз для природних ресурсів, а також здоров'я населення з боку планованої діяльності, які об'єктивно можуть становити інтерес у громадськості. Аналізом встановлено, що на громадських слуханнях громадяни частіше задають запитання ніж зазначають зауваження, які дозволили б мінімізувати ризики екологічної небезпеки та забезпечення екологічної стійкості природних систем в зоні потенційного будівництва чи експлуатації об'єкту. Тому за результатами проаналізованих громадських слухань відсутні рекомендації щодо запобігання забрудненню атмосферного повітря, водних ресурсів та ґрунтів, захисту біорізноманіття та збереження екосистем у зонах планованого впливу. Важливим елементом процесу

громадських слухань могла б бути активна участь громадськості, наукової спільноти, неурядових організацій та представників влади в діалозі з метою всебічного вивчення проблем та пошуку ефективних рішень. Однак, громадські слухання залишаються важливим інструментом формування стратегії охорони довкілля, у тому числі в умовах воєнного стану, сприяють пошуку колективних рішень для збереження екологічної сталості.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Барна І. М. Громадськість на сторожі екологічної безпеки у процедурі оцінки впливу на довкілля. Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції присвячена 25-річчю кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету (11-13 жовт. 2021 р., Хмельницький). Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 223-225.
2. Барна І. Оцінка впливу на довкілля: аналіз викликів воєнного стану. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль : Тайп, 2023. Вип. 1. (54). С. 233-240.
3. Громадські слухання щодо оцінки впливу на довкілля планованої діяльності суб'єктів господарювання. 2024. URL: <https://poda.gov.ua/news/167103> (дата звернення 12.04.2024р.).
4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/yak-provodyatsya-gromadski-sluhannya-shhodo-otsinky-vplyvu-na-dovkillya-pid-chas-voennogo-stanu-mindovkillya-nadaye-roz-yasnennya/> (дата звернення 12.04.2024р.).
5. Постанова КМ. «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 989 і від 13 грудня 2017 р. № 1026» від 08.09.2023 N 967. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MN027276?hide=true> (дата звернення 12.04.2024р.).

*Ольга ТАЛПАШ*

*Науковий керівник – доц. Ірина БАРНА*

### ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ У ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ НА ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Згідно статті 50 Конституції України «Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди», а також «Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля,...» [6]. Головний Закон України надає гарантії на безпечне екологічне середовище для життя населення, а також безперешкодний доступ громадян до інформації, що пов'язана зі станом довкілля. На дотримання у тому числі його вимог 18 грудня 2017 року вступив у дію Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» [5]. Останній передбачає здійснення процедури оцінки впливу на довкілля планованої діяльності задля виявлення потенційно екологічно небезпечних видів діяльності та об'єктів, а також інформування громадян про оцінку впливу на довкілля з боку об'єктів, які потенційно можуть мати небезпечні наслідки для довкілля та здоров'я населення.

Метою цієї статті є аналіз проведених громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля (ОВД) та виділення головних відмінностей між проведенням слухань у мирний час та на період дії воєнного стану. Для реалізації мети нами було переглянуто відеозаписи громадських слухань за різними реєстраційними справами, які були оприлюднені згідно вимог ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» у Youtube.

Провідна роль у здійсненні оцінки впливу на довкілля належить не лише суб'єкту господарювання, який зацікавлений у провадженні планованої діяльності, а й громадськості, яка має можливість активно долучитися до цього процесу. Питання форм участі громадськості окреслено у законі і проаналізовано на прикладі справ з Єдиного реєстру ОВД [1, 2].

Під час проведення процедури ОВД важливим етапом є процес громадського обговорення матеріалів з ОВД щодо планованої діяльності, який триває від 25 до 35 робочих днів. У цей період громадськість, її представники мають право згідно ЗУ «Про ОВД» брати участь у громадських слуханнях [2]. Проте, через широкомасштабне вторгнення країни-агресора та введення воєнного стану на території України проведення громадських слухань у процесі громадського обговорення дещо змінилося, зокрема їхній формат. З початку введення і дію ЗУ «Про ОВД» громадські слухання проводилися у режимі офлайн-зустрічей. З початком поширення коронавірусної інфекції на території нашої країни громадські слухання не відбувались, однак громадськість могла брати участь через спрямування зауважень і пропозицій у письмовій формі [1].